

WNIOSKI Z WYNIKAJĄCE Z ANALIZY ROZWOJU PROCESÓW METROPOLIZACJI W OBSZARZE FUNKCJONALNYM KIELC

Można zgodzić się z opinią, iż obszar funkcjonalny Kielc na obecnym etapie zagospodarowania przestrzennego nie spełnia kryteriów ilościowych metropolizacji, przyjmowanych w dotychczasowych opracowaniach „Koncepcji przestrzennego zagospodarowania Kraju”. Kryteria te preferują obszary o wysokim poziomie dochodów, cieszące się zainteresowaniem kapitału zagranicznego oraz posiadające korzystne saldo migracji (to ostatnie kryterium spełnia obszar funkcjonalny Kielc liczony, jako całość). Nietrudno jednak zauważyć, że są to wskaźniki promują ośrodki, korzystniej położone w przestrzeni gospodarczej, lepiej skomunikowane z Europą Zachodnią, które najwięcej skorzystały ze wsparcia krajowego zarówno w schyłkowym okresie PRL jak i transformacji rynkowej ostatnich 17 lat. Potwierdza to fakt, że kryteriów tych nie spełnia żaden z ośrodków wojewódzkich „Polski wschodniej” uznanych za potencjalne metropolie.

Mimo znacznego potencjału kadr kwalifikowanych, 12 wyższych uczelni oraz tradycji kultury przemysłowej, wywodzących się jeszcze z czasów „staszicowskich” słabą stroną obszaru funkcjonalnego Kielc jest, niski poziom innowacyjności gospodarki oraz budowy społeczeństwa informacyjnego, opartego na wiedzy. Wiąże się to, między innymi z wieloletnim niedoborem środków na finansowanie badań naukowych oraz brakiem regionalnego systemu innowacji. Stan ten powinien, jednak ulec poprawie w najbliższych 3–4 latach w wyniku podjętych już działań organizacyjno-inwestycyjnych, prowadzonych w oparciu o „Regionalną strategię innowacji...”

Jak wskazują wyniki ekspertyz Centrum Badań Regionalnych oraz Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową zdecydowanym liderem polskiej metropolizacji jest Warszawa (która zbliża się poziomem rozwoju do metropolii europejskich) zaś pozostałe miasta znajdują się daleko za stolicą Polski. Do poziomu metropolii europejskich mogą pretendować jeszcze następujące miasta: Poznań, Kraków, Wrocław, Gdańsk oraz wyraźnie słabsze Katowice i Szczecin. W warunkach krajowych do grupy metropolii można także zaliczyć Łódź, która nie spełnia jednak wszystkich kryteriów ilościowych. W grupie ośrodków ponadregionalnych dominuje Lublin przed Kielcami, Bydgoszczą i Białymstokiem. Pozostałe ośrodki wojewódzkie klasyfikowane są w dalszej kolejności. Podobne wyniki uzyskał B. Jałowiecki, według którego potencjał rozwojowy obszaru Kielc jest wyższy od Białegostoku, Rzeszowa, Bydgoszczy i Torunia.

W kolejnych wersjach aktualizacji „Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju” (z których żadna nie brała pod uwagę Kielc jako przyszłej metropolii) liczba ośrodków metropolitalnych ulegała systematycznemu zwiększeniu, zaś w ostatniej edycji objęła 12 miast, z których ostatnio przyłączone Białystok i Rzeszów mają zbliżone (lub niższe od Kielc) wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego i słabiej rozwinięte powiązania z obszarem funkcjonalnym. Najczęściej wymienianym argumentem za włączeniem tych miast do potencjalnych metropolii było położenie w korytarzach planowanych autostrad oraz sąsiedztwo wschodniej granicy państwa.

Nie uwzględniono natomiast argumentu, że Kielce mają już zapewniony w programach krajowych, równoważny dostęp do węzłów i korytarzy sieci TEN-T, co najmniej dwiema drogami ekspresowymi (S-7 i S-74) oraz modernizowanymi liniami kolejowymi (nr 8 i nr 25). Równocześnie prowadzone są intensywne starania dotyczące budowy regionalnego portu lotniczego, który zbliży świętokrzyskie do państw Unii Europejskiej i bardziej oddalonych metropolii krajowych. Stolica województwa (wspólnie z Olsztynem) uzyskała, również możliwość wsparcia rozwoju niektórych funkcji metropolitalnych w ramach programu rządowego „Polska wschodnia”.

Argumenty za metropolizacją Kielc

- Za włączeniem Kielc do sieci potencjalnych metropolii przemawia specyfika gospodarcza tego obszaru, który jest potentatem krajowym w produkcji materiałów budowlanych (m.in. cementu, wapna budowlanego, gipsu oraz kruszywa drogowego), jak również w wyspecjalizowanym wykonawstwie budowlanym. Jak wynika z prognoz koniunktury gospodarczej Polski, towary te będą coraz bardziej poszukiwanym produktem rynkowym, co powinno przełożyć się na poprawę sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw i dochodów własnych gmin. Równocześnie ograniczeniu powinna ulec specyficzna dla tego sektora tzw. „szara strefa”, która nie pozwalała do tej pory na prawidłową ocenę liczby przedsiębiorstw oraz aktywności ekonomicznej mieszkańców gmin podkieleckich.
- Obszar funkcjonalny Kielc posiada wysoki potencjał demograficzny, który kompensuje niekorzystne tendencje ludnościowe w ośrodku wojewódzkim.
- Stolica województwa skupia liczące się w skali krajowej zasoby wykształconej kadry, ośrodków akademickich, (z których dwa intensywnie rozwijają funkcje uniwersyteckie) oraz bogate tradycje przemysłowe, które mogą być podstawą rozwoju zaplecza naukowo - badawczego oraz innowacyjnych przedsiębiorstw m. innymi; w sektorze budownictwa, ochrony środowiska, niektórych dziedzin przemysłu maszynowego i spożywczego, wyspecjalizowanych usług z otoczenia biznesu (targi), turystyki (zwłaszcza agroturystyki) oraz logistyki transportowej.
- Kielce wytworzyły własny, zwarty obszar oddziaływania, który ma ukształtowaną, wyraźną strukturę wewnętrzną i jest związany z obszarem centralnym silnymi związkami funkcjonalnymi, występującymi praktycznie we wszystkich dziedzinach zagospodarowania.
- W bliskim sąsiedztwie Kielc usytuowany jest zespół trzech, dużych miast nad Kamienną, z których każde liczy pow. 50 tys. mieszkańców. Miasta te są otoczone zurbanizowanymi gminami i mniejszymi ośrodkami miejskimi o dominującej funkcji przemysłowo-usługowej. Tworzą one historycznie ukształtowaną, policentryczną aglomerację miejską o maksymalnym promieniu dojazdu do ośrodka centralnego, nie przekraczającym 75 km (podobne wskaźniki osiąga Bydgosko-Toruński Obszar Metropolitalny). Mimo utrzymującej się recesji gospodarczej i braku wsparcia krajowego Aglomeracja Świętokrzyska przewyższa pod względem liczby ludności wszystkie, potencjalne obszary metropolitalne „Polski wschodniej” i wykazuje silną presję na zwiększenie miejscowych rynków pracy.
- Niskie w porównaniu do innych miast wojewódzkich obciążenie barierami i problemami urbanizacyjnymi, które można i należy stopniowo eliminować w drodze racjonalnego sterowania rozwojem KOM (znaczna część miast wojewódzkich posiada trudne do pokonania progi rozwojowe, wymagające znacznie wyższych nakładów inwestycyjnych).
- W granicach administracyjnych stolicy województwa znajdują się rezerwy terenów uzbrojonych i systemów infrastruktury komunalnej pozwalające na względnie niezakłócony wzrost ludnościowy do 250–300 tys. mieszkańców.
- Jak mało, które miasto Kielce spełniają kryterium wyjątkowości ze względu na niezwykle atrakcyjny krajobraz przyrodniczo-kulturowy, niespotykane w Europie zabytki geologiczne i przemysłowe oraz bogatą historię związaną z walką o zachowanie niepodległości i tożsamości narodowej.
- Jak wynika z przeprowadzonych analiz obszar funkcjonalny Kielc posiada wielofunkcyjny potencjał metropolitalny, którego uruchomienie (przy wsparciu ze środków pomocowych) może odwrócić niekorzystne tendencje społeczne i przyśpieszyć wzrost gospodarczy na obszarze, który do niedawna był praktycznie pomijany w inwestycjach finansowanych ze środków przedakcesyjnych.

- Duże zainteresowanie problematyką metropolizacji wykazują samorządy lokalne, o czym świadczy zawiązania Rady KOM zrzeszającej już 10 gmin bezpośrednio sąsiadujących z Kielcami oraz wyrażone w ankietach, zachęcające wypowiedzi samorządów pozostałych gmin, które jeszcze nie zgłosiły akcesu do Rady.
- Wysokie natężenie powiązań funkcjonalnych na obszarze oddziaływania Kielc umożliwia elastyczne dostosowanie wielkości obszaru metropolitalnego do potrzeb sprawnego zarządzania KOM oraz utworzenie jednostki statystycznej, bazującej na NUTS-3 (obejmującej całe powiaty). Efekty te można uzyskać łącząc:
 - duży powiat kielecki (ziemski) z Kielcami, które są powiatem grodzkim (tak utworzony obszar metropolitalny uzyskałby zaludnienie minimum 406,6 tys. mieszkańców — nie wliczając gmin z innych powiatów ciężących do Kielc),
 - wymienione wyżej powiaty z powiatem skarżyskim, który jest położony w izochronie dojazdu do obszaru centralnego nie przekraczającej 45 min. (propozycja zgłoszona oficjalnie do KPZK). Obszar ten osiągnąłby minimalne zaludnienie — 487 tys. mieszkańców.

Wnioski w zakresie przyszłych działań

- W obecnym systemie programowania i zarządzania Państwem metropolizacja Kielc powinna być stymulowana poprzez równoległe działania na poziomie lokalnym i wojewódzkim, przy zaangażowaniu i pomocy zainteresowanych samorządów powiatów. Rola Marszałka i Wojewody sprowadzać się winna do promocji i koordynacji wspólnych działań oraz uaktywnienia i mobilizacji gmin położonych w obszarze metropolitalnym Kielc. Od władz wojewódzkich oczekuje się, również wsparcia w rozwiązywaniu problemów, które wykraczają poza kompetencje oraz możliwości finansowe samorządów lokalnych. Na poziomie wojewódzkim konieczne jest, także kontynuowanie starań o zaliczenie Kielc do potencjalnych metropolii w programach krajowych. Zadaniem samorządów gmin będzie natomiast uwzględnienie potrzeb metropolizacji w lokalnych strategiach rozwoju oraz akceptacja i czynne wspieranie działań służących rozwojowi tych procesów. Szczególna rola przypada tu samorządowi Kielc, którego zadaniem powinno być określenie przyszłej roli miasta w systemie metropolii krajowych a także kierunków i priorytetów rozwoju KOM, prowadzących do zwiększenia konkurencyjności i specyfiki tego obszaru w odniesieniu do innych metropolii krajowych.
- Prócz poszerzenia Rady KOM oraz niezbędnej instytucjonalizacji zarządzania tym obszarem, potrzebny jest kompromis programowy, dotyczący uwzględnienia w programach lokalnych zadań i inwestycji ważnych dla rozwoju KOM, podejmowanych w następujących obszarach zagospodarowania przestrzennego:
 - nadrzędny układ komunikacyjny, łączący KOM z paneuropejskimi korytarzami transportowymi (lotnisko regionalne, systemem obwodnic i węzłów komunikacyjnych, w tym budowa wschodniej obwodnicy Kielc i systemu dróg dojazdowych do lotniska),
 - strefy i obszary rozwoju przedsiębiorczości o charakterze strategicznym (przygotowanie i promocja kompleksowej oferty terenów pod przedsiębiorczość produkcyjną, mogących zainteresować dużych inwestorów, stworzenie wspólnego rynku ofert inwestycyjnych),
 - główne obszary rozwoju turystyki o potencjale metropolitalnym (ustalenie stref i terenów przewidzianych pod zagospodarowanie turystyczne o wysokim standardzie, które powinny być chronione przed zabudową substandardową),
 - obszary koncentracji funkcji mieszkaniowo – usługowej, wyróżniające się walorami architektoniczno – urbanistycznymi oraz korzystnymi warunkami zamieszkiwania (ośrodki satelitarne i większe osiedla mieszkaniowe o podwyższonych standardach zagospodarowania przestrzennego w tym: rewitalizowane centra miast i historycznych ośrodków wiejskich),

- tereny i obiekty służące utworzeniu Regionalnego Systemu Innowacji (ze szczególnym uwzględnieniem projektów pilotażowych, przyjętych w „Regionalnej strategii innowacji ...”)
- główne obiekty infrastruktury społecznej i gospodarczej o standardzie krajowym i europejskim, stanowiących symbole (*wyróżniki*) metropolizacji (Uniwersytet Świętokrzyski, Świętokrzyskie Centra Onkologii i Kardiologii, Targi Kielce, Tor Samochodowy Miedziana Góra, zbiornik wodny „Chęciny” — lista otwarta).
- najcenniejsze obszary przestrzeni przyrodniczo-kulturowej, które byłyby szczególnie chronione przed ekspansją funkcji antropogenicznych (węzły i korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, obszary Natura 2000, parki kulturowe, tereny o unikalnych walorach krajobrazowych).

Obszary te wraz z wymogami ochronnymi powinny być ujęte we wszystkich programach rozwoju lokalnego, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego miast i gmin położonych w obszarze funkcjonalnym Kielc.

- Przewidując potrzebę kontynuowania starań o zaliczenie Kielc do metropolii krajowych, wskazane byłoby kontynuowanie monitoringu przestrzennego KOM, obejmującego postęp w osiąganiu standardów eurocity, ocenę wpływu podejmowanych działań na otoczenie funkcjonalne jak też zmiany w systemie prawnym i metodologii programowania obszarów metropolitalnych. W monitoringu tym proponuje się uwzględnić następujące wskaźniki kryterialne, ułatwiające prowadzenie analiz porównawczych na różnych

Wskaźniki kryterialne do monitoringu przestrzennego	Dane wyjściowe (stan na 2005 r.):		
	Obszar funkcjonalny Kielc	Polska	Unia Europejska
Liczba ludności OM [tys.]	383,8	300,0-500,0	min. 500,0
Gęstość zaludnienia [osób/km ²]	207	122*	118**
Saldo migracji [%]	-0,9	-0,3*	-
Liczba podmiotów gosp. w rejestrze REGON [na 1000 mieszkańców]	103,36	94,76*	bd
Dochody gmin ogółem na mieszkańca w zł.	1899,7	1808,0*	bd

plaszczyznach programowania.

*dane dla obszaru Polski ogółem

** dane dla obszaru Unii Europejskiej ogółem

W ocenie rozwoju przestrzeni metropolitalnej Kielc należy, też uwzględnić postęp w realizacji głównych obiektów infrastruktury technicznej i społecznej, uznanych za wyróżniki metropolizacji oraz projektów pilotażowych, służących utworzeniu regionalnego systemu wdrażania innowacji.

STANOWISKO SAMORZĄDÓW W SPRAWIE METROPOLIZACJI KIELC (zawierające analizę postulatów zgłoszonych w ankietach przez gminy zaliczane do potencjalnego obszaru metropolitalnego, jak też samorząd miasta Kielce)

W ramach opracowania „Koncepcji zagospodarowania obszaru funkcjonalnego Kielc w aspekcie rozwoju metropolizacji” rozesłano ankiety do 16 gmin otaczających miasto Kielce. Pytania zawarte w ankietach dotyczyły: preferowanych w gminach funkcji przestrzennych, zachodzących procesów urbanizacyjnych, zrealizowanych i planowanych inwestycji celu publicznego, oferty terenów przemysłowo-składowych oraz występujących problemów przestrzennych. Poproszono również o przedstawienie przez gminy własnych propozycji w zakresie inwestycji metropolitalnych, które mogą być realizowane na ich terenie.

W wyniku analizy nadesłanych ankiet można sformułować następujące wnioski:

- 1) Wszystkie samorządy lokalne, do których zostały wysłane ankiety, wyraziły zainteresowanie włączeniem gmin (lub ich części) do obszaru metropolitalnego i rozwojem na swoim terenie funkcji metropolitalnych.
- 2) Gminy posiadają szereg różnorodnych funkcji przestrzennych preferowanych na ich obszarze. Najczęściej są to: mieszkalnictwo (w tym o charakterze rezydencjonalnym), rolnictwo, turystyka i rekreacja. Ponadto: usługi o wyższym standardzie, usługi związane z wykorzystaniem przebiegu dróg ekspresowych, sport oraz przemysł. Część z nich świadczy niewątpliwie o rozwoju funkcji metropolitalnych w gminach. Dotyczy to w sposób szczególny: mieszkalnictwa i usług o wyższym standardzie (*patrz tabela nr 1*).
- 3) Gminy w ankietach przedstawiły sołectwa, które cechują się w ich opinii dużym nasileniem procesów urbanizacyjnych na swoim obszarze oraz takie, które są predysponowane do rozwoju tej funkcji w przyszłości. Wymienione przez samorządy sołectwa zostały naniesione na mapkę poglądową. Tworzą one wyraźny pierścień wokół Kielc, koncentrują się również wzdłuż dróg wylotowych z miasta oraz wokół większych ośrodków osadniczych (*patrz tabela nr 2*).
- 4) Większość gmin (9 gmin na 16) nie posiada przygotowanej oferty terenów przemysłowo-składowych. Z kolei istniejąca oferta (7 gmin) nie jest w pełni przygotowana. Część z oferowanych terenów nie posiada pełnego wyposażenia w media. Znaczącym problemem są również nieuregulowane stosunki własnościowe (*patrz tabela nr 3*).
- 5) Kolejne pytania z ankiety dotyczyły inwestycji publicznych zrealizowanych lub planowanych do realizacji na obszarach gmin. Pomimo, że pytanie dotyczyło inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym samorządy najczęściej wymieniały inwestycje komunalne o znaczeniu lokalnym. Tylko część z nich może posiadać charakter metropolitalny. Samorządy najczęściej wymieniały inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (budowa wodociągów, kanalizacji i oczyszczalni ścieków). Ponadto znalazły się tutaj działania związane z: budową zbiorników małej retencji, gospodarką odpadami, gazyfikacją, inwestycjami drogowymi, telekomunikacyjnymi i sportowo-rekreacyjnymi.

Na liście tej znalazła się również budowa lotniska regionalnego w miejscowościach Obice — Grabowiec, na pograniczu gmin Chmielnik i Morawica. Należy dodać, że inwestycja ta może zapewnić powiązania komunikacyjne z innymi krajowymi i europejskimi ośrodkami metropolitalnymi, a w związku z tym posiada pierwszoplanowe znaczenie dla rozwoju funkcji metropolitalnych na omawianym obszarze.

Wymienione przez samorządy zadania były (lub będą) finansowane ze środków gminnych, unijnych, ZPORR, RPO oraz WFOŚiGW. Gminy postulowały również o włączenie większości wymienionych inwestycji w system finansowania zadań wojewódzkich lub krajowych (*patrz tabele nr 4 i 5*).

- 6) Ponadto samorządy lokalne przedstawiły szereg dodatkowych propozycji w zakresie inwestycji metropolitalnych (*patrz tabela nr 6*). W większości dotyczyły one inwestycji

związanych z rozwojem turystyki na tym terenie, w tym m.in.: budową ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych i tras narciarskich, rozwojem budownictwa letniskowego i bazy agroturystycznej, utworzeniem centrów rekreacyjno-turystycznych, budową zbiorników wodnych (w tym zbiornika „Chęciny”), renowacją obiektów zabytkowych, budową muzeum i parku etnograficznego oraz przebudową toru wyścigowego. Ponadto gminy wymieniały: inwestycje o charakterze komunalnym z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, inwestycje komunikacyjne (w tym budowa lotniska na granicy gmin Chmielnik i Morawica), gazyfikację oraz budowę szkoły i przedszkola. Należy zaznaczyć, że tylko część z przedstawionych przez samorządy inwestycji posiada charakter ponadlokalny i może przyczynić się do rozwoju funkcji metropolitalnych na omawianym obszarze, większość dotyczy zadań własnych gmin. Ważniejsze inwestycje o charakterze metropolitalnym spośród wszystkich, które nadeszły gminy i miasto Kielce zostały naniesione na mapkę poglądową (patrz tabela nr 7).

- 7) Wśród podstawowych problemów przestrzennych, jakie występują w gminach, samorządy wymieniają przede wszystkim: brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, blokowanie w planach miejscowych terenów pod planowane inwestycje, konieczność wyznaczania nowych terenów mieszkaniowych i nadmierne rozproszenie istniejącej zabudowy, brak w pełni uzbrojonych terenów inwestycyjnych i konieczność wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych przy drogach krajowych i wojewódzkich, konieczność modernizacji dróg na obszarach gmin oraz konieczność zmian przebiegu dróg. Ponadto samorządy poruszały sprawę: konieczności realizacji inwestycji komunalnych (budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków), niewykorzystanych możliwości rozwoju turystyki, występowania obszarów i terenów górniczych oraz kablowania linii wysokiego napięcia (patrz tabela nr 8).

Tabela nr 1. Preferowane funkcje przestrzenne w gminach.

Lp.	Gmina	Preferowane funkcje przestrzenne
1.	Chęciny	rolnictwo, turystyka, rekreacja
2.	Chmielnik	agroturystyka, rolnictwo, usługi o zasięgu ponadgminnym, przemysł
3.	Daleszyce	turystyka, rekreacja, usługi mieszkaniowe o charakterze rezydencjonalnym
4.	Górno	rolnictwo, turystyka, rekreacja, sport, mieszkalnictwo
5.	Łączna	rolnictwo ekologiczne z drobnym przetwórstwem rolno-spożywczym, agroturystyka, turystyka i wypoczynek, zaplecze mieszkaniowe i letniskowe, usługi związane z wykorzystaniem nowego przebiegu drogi ekspresowej S-7 (obsługa podróżnych)
6.	Łopuszno	rolnictwo, turystyka, funkcje sportowo-rekreacyjne
7.	Małogoszcz	funkcja podstawowa: rolnictwo funkcje uzupełniające: przemysł, turystyka i rekreacja
8.	Masłów	turystyka, rekreacja, mieszkalnictwo
9.	Miedziana Góra	mieszkalnictwo o charakterze rezydencjonalnym, turystyka, sport
10.	Mniów	funkcja podstawowa: rolnictwo funkcje uzupełniające: turystyka, sport, rekreacja, mieszkalnictwo o charakterze rezydencjonalnym
11.	Morawica	mieszkalnictwo, przemysł, turystyka, sport, rekreacja
12.	Piekoszów	mieszkalnictwo, w tym charakterze rezydencjonalnym, turystyka, sport, rekreacja
13.	Sitkówka Nowiny	sołectwa Szewce i Bolechowice – mieszkalnictwo, rolnictwo i turystyka, Zagrody-Zgórsko – mieszkalnictwo, turystyka, sport i rekreacja, przemysł, usługi o wyższym standardzie, Wola Murowana – przemysł, usługi, mieszkalnictwo, rolnictwo, turystyka, Sitkówka – mieszkalnictwo, turystyka, usługi o wyższym standardzie, Kowala – mieszkalnictwo, rolnictwo, turystyka, przemysł, usługi
14.	Sobków	przemysł, turystyka, rekreacja, rolnictwo
15.	Strawczyn	turystyka, rekreacja, mieszkalnictwo
16.	Zagnańsk	turystyka, sport, rekreacja, mieszkalnictwo (w tym o charakterze rezydencjonalnym), w części pld.-wsch. gminy, wzdłuż drogi nr 7 usługi o wyższym standardzie

Tabela nr 2. Procesy urbanizacyjne w gminach.

Lp.	Gmina	Ilość sołectw	Sołectwa zurbanizowane	Sołectwa predysponowane do urbanizacji
1.	Chęciny	18	5 (Skiby, Lipowica, Przymiarki, Korzecko, Bolmin)	5 (Starochęciny, Skiby, Lipowica, Korzecko, Bolmin)
2.	Chmielnik	26	3 (Ślasków Mały, Piotrkowice,	2 (Celiny, Suchowola)

			Przededworze)	
3.	Daleszyce	18	7 Daleszyce, Mójcza, Suków, Niestachów, Marzysz, Borków, Słopiec	8 Daleszyce, Mójcza, Suków, Niestachów, Marzysz, Borków, Słopiec, Niwy
4.	Górno	13	5 (Cedzyna, Radlin, Leszczyny, Górno, Bęczków)	4 (Górno Parcele, Krajno Parcele, Wola Jachowa, Skorzeszyce)
5.	Łączna	13	2 (Występa, Kamionki)	3 (Występa, Gózd, Łączna)
6.	Łopuszno	27	1 (Łopuszno)	8 (Jasień-Barycz, Rudniki, Eustachów, Wielebnów, Snochowice, Ruda Zajączkowska, Fanisławiczki, Fanisławice)
7.	Małogoszcz	20	1 (m. Małogoszcz)	2 (Bocheniec, Mieronice)
8.	Maslów	12	3 (Domaszowice, Wola Kopcowa, Masłów I)	3 (Masłów II, Dabrowa, Małocice Kapitulne)
9.	Miedziana Góra	10	2 (Miedziana Góra, Tumlin)	7 (Kostomłoty I, Kostomłoty II, Ćmińsk Kościelny, Ćmińsk Rządowy, Przyjmno, Porzecze, Bobrza)
10.	Mniów	21	3 (Mniów, Zaborowice, Grzymałków)	4 (Pępice, Pieradła, Węgrzynów, Borki)
11.	Morawica	23	7 (Bieleckie Młyny, Bilcza, Brzeziny, Morawica, Piaseczna Górka, Wola Morawicka, Kuby Młyny)	5 (Dyminy, Radomice, Nida, Łabędziów, Lisów)
12.	Piekoszów	19	8 (Piekoszów, Jaworznia, Janów, Łaziska, Szczukowice, Górki Szczukowskie, Rykoszyn, Micigózd)	1 (Brynica)
13.	Sitkówka Nowiny	6	6 Zagrody-Zgórsko, Szewce, Bolechowice, Kowala, Wola Murowana, Sitkówka	6 Zagrody-Zgórsko, Szewce, Bolechowice, Kowala, Wola Murowana, Sitkówka
14.	Sobków	25	4 (Sokołów Górny, Sokołów Dolny, Osowa, Sobków)	0
15.	Strawczyn	12	4 (Strawczyn, Strawczynek, Promnik, Oblęgorek)	2 (Oblęgór, Chelmece)
16.	Zagnańsk	16	3 (Kaniów, Chrusty, Zagnańsk)	6 (Tumlin, Samsonów, Janaszów, Kajetanów, Gruszka, Jaworze)

Tabela nr 3. Oferta terenów przemysłowo-składowych.

Lp.	Gmina	Oferta terenów przemysłowo-składowych			
		położenie	przeznaczenie	uzbrojenie	własność
1.	Chęciny	brak			
2.	Chmielnik	1. Piotrkowice – 90 ha 2. Celiny – 20 ha 3. Celiny 130 ha 4. Przededworze- 80 ha 5. Przededworze – 40 ha 6. Chmielnik – 100 ha	tereny rolnicze jw. tereny górnicze tereny przemysłowe składowisko odpadów tereny przemysłowe	prąd, woda prąd prąd, woda prąd prąd -	prywatna ANR spółka prywatna komunalna prywatna
3.	Daleszyce	1. Niwy – 36 ha	przemysł, usługi	woda, prąd	gminna
4.	Górno	brak			
5.	Łączna	brak			
6.	Łopuszno	brak			
7.	Małogoszcz	1. Małogoszcz – 10,50 ha 2. Małogoszcz 6,80 ha	tereny przemysłowe tereny przemysłowe	w sąsiedztwie w sąsiedztwie	prywatna prywatna
8.	Maslów	brak			
9.	Miedziana Góra	1. Kostomłoty I – 110 ha	tereny przemysłowe	prąd, w pobliżu woda i gaz oraz węzeł drogowy (drogi nr 7 i 74)	skomplikowana
10.	Mniów	brak			
11.	Morawica	1. Bilcza – 35 ha 2. Dębska Wola – 53 ha	tereny przemysłowe tereny przemysłowe	telefon, woda, kanalizacja, prąd woda, prąd, telefon	komunalna + RSP Bilcza komunalna
12.	Piekoszów	1. Rykoszyn – 300 ha	Piekoszowski Park Przemysłowy	brak	prywatne, ANR
13.	Sitkówka Nowiny	1. Wola Murowana - 30 ha 2. Wola Murowana - 35 ha 3. Wola Murowana – 32 ha	przemysł, składowanie przemysł, składowanie przemysł, składowanie	prąd, woda, kanalizacja prąd, woda, kanalizacja prąd, woda, kanalizacja	prywatne prywatne prywatne
14.	Sobków	brak			
15.	Strawczyn	brak			
16.	Zagnańsk	brak			

Tabela nr 4. Inwestycje publiczne o znaczeniu ponadlokalnym (zrealizowane i planowane).

Lp.	Gmina	Inwestycja	Finansowanie	Okres realizacji
1.	Chęciny	brak		
2.	Chmielnik	1. Składowisko odpadów w Przededworzu	środki krajowe i gminne, NFOŚ, WFOŚ, PFOŚ EFRWP	2003
		2. Budowa Chmielnickiego Centrum Kultury	środki UE i gminne	2006
		3. Modernizacja magistrali wodociągowej		2007-13
		4. Budowa lotniska w m. Grabowiec (Morawica/Chmielnik)		2010
		5. Budowa obwodnic w Piotrkowicach i Chmielniku	GDDKiA, ŚZDW	
		6. Budowa i modernizacja dróg powiatowych	środki powiatowe	
		7. Budowa i modernizacja dróg gminnych	środki UE i gminne	
3.	Daleszyce	1. Odbudowa zbiornika Wojciechów	WFOŚiGW, gminne śr.	2004
		2. Odbudowa zbiornika Borków	śr. Wojewódzkie	2005-06
		3. Budowa zbiornika Danków	gminne, WZMiUW, UE	2007-13
		4. Rozbudowa stadionu sportowego	gminne, UE	2007-13
		5. Budowa ścieżek rowerowych i odbudowa szlaku turystycznego Kielce-Raków	gminne, UE	2007-13
		6. Budowa obwodnicy Daleszyc i Sukowa	ŚwZD, gminne, UE	2007-13
		7. Przebudowa dróg powiatowych	PZD, gminne, UE	2007-13
4.	Górno	1. Budowa oczyszczalni ścieków w Cedzynie	środki UE i gminne	2004
		2. Budowa wyciągu narciarskiego w Krajnie	środki prywatne	2000
5.	Łączna	1. Budowa zbiornika Jaśle	Phare 2003, WFOŚiGW, środki gminne	2003-04
		2. Budowa gminnej oczyszczalni ścieków w m. Kamionki	WFOŚiGW, środki gminne	2003-2012
		3. Budowa kanalizacji sanitarnej		2005-12
6.	Łopuszno	brak		
7.	Małogoszcz	1. Budowa I etapu obwodnicy m. Małogoszcz	środki wojewódzkie i gminne	2003-04
		2. Budowa II etapu obwodnicy m. Małogoszcz	środki UE, wojewódzkie i gminne	2007-08
		3. Rewitalizacja obszaru miasta Małogoszcz	środki UE, krajowe i gminne	2009-13
		4. Budowa zbiornika wodnego Chęciny	środki UE, krajowe, wojewódzkie i gminne	2007-13
		5. Gazyfikacja gminy Małogoszcz	środki UE i inwestora	2007-13
8.	Masłów	1. Budowa Hali sportowej w Mąchocicach	ZPORR	2006
		2. Budowa zbiornika wodnego w Dolinie Marczakowej	środki UE	2010
		3. Budowa hali sportowej w Masłowie I	środki UE	2007-13
		4. Remont dworku Żeromskiego w Ciekotach	środki UE	2010
		5. Budowa kanalizacji sanitarnej	Fundusz spójności	2007-13
9.	Miedziana Góra	1. Zakup i udostępnienie Zakładu Wielkopieczowego w Bobrzy	środki UE i własne	2005-06
10.	Mniów	1. Zwodociągowanie gminy	środki gminne i kredyty	ukończone
		2. Remont drogi powiatowej nr 0450T	środki krajowe, powiatowe i gminne	2005-06
		3. Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji	Fundusz spójności i gmina	2008-11
		4. Budowa radiowej linii internetowej	środki gminne i dotacja	
		5. Remont drogi nr 74, obwodnica Mniowa	ERDF	2007-13
		6. Budowa zbiornika wodnego „Wilcza Góra”	ERDF, środki gminne (gm. Mniów i Miedziana Góra)	2007-10
		7. Gazyfikacja gminy	środki gminne (+ gm. sąsiednie), ERDF	2007-
11.	Morawica	1. Budowa światłowodów telefonicznych		2006
		2. Budowa i rozbudowa oczyszczalni oraz kanalizacji	środki UE, WFOŚiGW, środki związku gmin	2009-11
		3. Budowa obwodnicy drogi nr 73 (8 km)	EFRR, GDDKiA	2007-08
		4. Budowa zbiornika rekreacyjnego	środki UE i gminne	2007-08
		5. Budowa krytej pływalni w Morawicy	środki UE, krajowe i gminne	2006-07
12.	Piekoszów	1. Budowa oczyszcz. ścieków w Piekoszowie	WFOŚiGW, NFOŚiGW, śr. własne	2000-02
		2. Budowa 75 km kanalizacji	NFOŚiGW, Sapard, śr. gminne	2001-05

		3. Budowa zb. na Bobrzy w m. Górki Szczukowskie 4. Piekoszowski Park Przemysłowy	śr. gminne, miasto Kielce, Reg. Program Operacyjny śr. gminne, Reg. Program Operacyjny	2007-13 2007-13
		5. Budowa 17 km kanalizacji	ZPOR, śr. gminne	2006-07
13.	Sitkówka Nowiny	1. Budowa wodociągu i kanalizacji w m. Sitkówka 2. Budowa ścieżek rowerowo-spacerowych 3. Przebudowa skrzyżowania dr wojewódzkiej powiatowej i gminnej w m. Zgórsko 4. Przebudowa skrzyżowania w m. Słowik 5. Przebudowa ul. Olkuskiej wraz z budową kanalizacji deszczowej w m. Sitkówka 6. Budowa zbiornika na Bobrzy, m. Słowik-Markowizna - 6 ha	Fundusz Spójności śr. gminne, UE śr. gminne, UE śr. gminne, UE śr. gminne, UE śr. własne, UE	2007-08 2007-10 2007-09 2009-13 2007-09 2008-11
14.	Sobków	1. Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacja sanitarnej - etap I 2. Rozbudowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej – etap II 3. Rozbudowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej – etap III	WFOŚiGW, ZPORR, środki gminne WFOŚiGW, ZPORR, środki gminne WFOŚiGW, RPO, środki gminne	2004–07 2007–09 2009–13
15.	Strawczyn	1. Budowa centrum sportowo-rekreacyjnego w Strawczynku 2. Budowa zbiornika wodnego w Strawczynie 3. Ścieżka do kaplicy św. Rozalii	ZPORR ZPORR, WFOŚiGW ZPORR	2008-10 2008-10 2007-13
16.	Zagnańsk	1. Budowa zbiornika wodnego w m. Umer 2. Modernizacja drogi wojewódzkiej 3. Udział w projekcie „Kompleksowa ochrona wód podziemnych aglomeracji Kielce” 4. Budowa zbiornika wodnego w m. Szalas	Phare Współfinansowanie Fundusz Spójności Środki UE	2003-04 2006 2007-13 2007-08

Tabela nr 5. Inwestycje postulowane do włączenia w wojewódzki i krajowy system finansowania.

Lp.	Gmina	Włączenie planowanych inwestycji (o znaczeniu metropolitalnym) w wojewódzki i krajowy system finansowania	
1.	Chęciny	1. Budowa zbiornika wodnego Chęciny	
2.	Chmielnik	1. Budowa lotniska w Grabowcu 2. Budowa obwodnic na drogach krajowych w Chmielniku i Piotrkowicach 3. Rozbudowa składowiska odpadów w Przededworzu	
3.	Daleszyce	1. Budowa zbiornika Danków 2. Rozbudowa stadionu sportowego 3. Budowa ścieżek rowerowych i odbudowa szlaku turystycznego Kielce-Raków 4. Budowa obwodnicy Daleszyc i Sukowa 5. Przebudowa dróg powiatowych 6. Utworzenie centrum kulturalno-turystyczno-informacyjnego w Domu Ludowym w Daleszycach	
4.	Górno	1. Zagospodarowanie terenów wokół zalewu w Cedzynie (budowa ścieżek rowerowych, chodników, parkingów, oświetlenia) 2. Budowa drogi ekspresowej S-74 przez gminę Górno	
5.	Łączna	1. Budowa kanalizacji sanitarnej 2. Budowa i modernizacja dróg powiatowych i gminnych	
6.	Łopuszno	1. Budowa zbiornika Wierna – 80 ha 2. Budowa oczyszczalni ścieków w Eustachowie wraz z kanalizacją sanitarną 3. Budowa oczyszczalni ścieków w Gnieździskach wraz z kanalizacją sanitarną 4. Zakończenie wodociągowania obszaru gminy 5. Budowa i rozbudowa dróg wojewódzkich	
7.	Małogoszcz	1. Budowa II etapu obwodnicy Małogoszcza 2. Budowa zbiornika wodnego Chęciny	
8.	Masłów	1. Budowa Hali sportowej w Mąchocicach 2. Budowa zbiornika wodnego w Dolinie Marczakowej 3. Budowa hali sportowej w Masłowie I 4. Remont dworku Żeromskiego w Ciekotach 5. Budowa kanalizacji sanitarnej	
9.	Miedziana Góra	1. Przebudowa drogi krajowej nr 74 2. Budowa drugiego pasma obwodnicy Kielc w ciągu drogi krajowej nr 7	
10.	Mniów	1. Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji 2. Remont drogi krajowej nr 74, obwodnica Mniowa 3. Budowa zbiornika wodnego „Wilcza Góra” 4. Gazyfikacja gminy	
11.	Morawica	1. Budowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji	

		2. Budowa obwodnicy drogi krajowej nr 73 3. Budowa zbiornika rekreacyjnego 4. Budowa krytej pływalni w Morawicy
12.	Piekoszów	1. Budowa zbiornika wodnego na rzece Bobrzy 2. Piekoszowski Park Przemysłowy (teren po planowanym lotnisku)
13.	Sitkówka Nowiny	1. Przebudowa skrzyżowania dr wojewódzkiej powiatowej i gminnej w m. Zgórsko 2. Przebudowa skrzyżowania w m. Słowik 3. Budowa zbiornika na Bobrzy, m. Słowik-Markowizna - 6 ha 4. Budowa ścieżek rowerowo-spacerowych
14.	Sobków	1. Rozbudowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji
15.	Strawczyn	1. Budowa centrum sportowo-rekreacyjnego w Strawczynku
16.	Zagnańsk	1. Budowa zbiornika wodnego w m. Szalas

Tabela nr 6. Propozycje gmin w zakresie inwestycji metropolitalnych.

Lp.	Gmina	Dodatkowe propozycje gminy w zakresie inwestycji metropolitalnych
1.	Chęciny	brak
2.	Chmielnik	1. Budowa i urządzenie ścieżek i tras rowerowych 2. Powstanie baz przeładunkowych przy linii kolejowej LHS
3.	Daleszyce	1. Przebudowa rynku w Daleszycach 2. Zagospodarowanie Domu Ludowego w Daleszycach 3. Utworzenie Centrum Rekreacyjno-Turystycznego w Borkowie
4.	Górno	1. Budowa drogi nr 000872T Kopcówki-Skała-Leszczyny wspólnie z gminą Masłów 2. Budowa dróg dojazdowych do wyciągów narciarskich w Krajnie Zagórze oraz projektowanego wyciągu w Bęczkowie 3. Budowa stadionu sportowego w byłym kamieniołomie Józefka w Górnio 4. Budowa szkoły podstawowej i przedszkola w Cedzynie
5.	Łączna	1. Rozwój budownictwa letniskowego i bazy agroturystycznej, rozwój zabudowy hotelowo-pensjonatowej i sportowej w sąsiedztwie zbiornika Jaśle 2. Budowa zabudowy sanitarno-higienicznej dla pól namiotowych i campingowych 3. Kanalizacja gminy i budowa oczyszczalni ścieków
6.	Łopuszno	1. Rozwój turystyki w oparciu o sieć ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, rozbudowę ośrodka wypoczynkowego, walory przyrodnicze, istniejące obiekty zabytkowe
7.	Małogoszcz	1. Budowa zbiornika wodnego Chęciny
8.	Masłów	1. Budowa sieci ścieżek rowerowych w powiązaniu z sąsiednimi gminami
9.	Miedziana Góra	1. Przebudowa Toru Wyścigowego „Miedziana Góra” wraz z infrastrukturą towarzyszącą 2. Renowacja i rekonstrukcja Zakładu Wielkopieczowego w Bobrzy 3. Budowa tras narciarskich wraz z obiektami towarzyszącymi w Tumlinie
10.	Mniów	1. Budowa muzeum i parku etnograficznego w m. Gliniany Las 2. Budowa wyciągów narciarskich
11.	Morawica	1. Budowa lotniska 2. Budowa ścieżek rowerowych w połączeniu z innymi gminami 3. Budowa zbiornika rekreacyjnego 4. Budowa obwodnicy drogi nr 73 5. Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 736
12.	Piekoszów	1. Kanalizacja części zachodniej (złożony wniosek do Funduszu Norweskiego)
13.	Sitkówka Nowiny	1. Gazyfikacja terenów gminy Sitkówka-Nowiny 2. Budowa zbiornika w m. Słowik-Markowizna – 6 ha 3. Budowa kanalizacji deszczowej i podczyszczalni wód opadowych w m. Kowala
14.	Sobków	1. Rozbudowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji
15.	Strawczyn	1. Budowa wyciągu narciarskiego
16.	Zagnańsk	1. Kompleksowa modernizacja połączeń drogowych na terenie gminy

Tabela nr 7. Ważniejsze inwestycje o charakterze metropolitalnym nadesłane przez gminy oraz propozycje miasta Kielce w tym zakresie (numer w tabeli odpowiada numerowi na mapce..

Gmina	Inwestycja
m. Kielce	1. Budowa Regionalnego Portu Lotniczego Kielce w Obicach z infrastrukturą towarzyszącą (gm. Morawica/Chmielnik); 2. Rozbudowa Targów Kielce z towarzyszącą infrastrukturą komunikacyjną; 3. Utworzenie Uniwersytetu i budowa kampusu akademickiego Akademii Świętokrzyskiej; 4. Rewitalizacja zabytkowego śródmieścia Kielc z zespołem obiektów o funkcjach metropolitalnych; 5. Utworzenie Geoparku Kielce (Centrum Geoedukacji w rez. Wietrznia, rozbudowa Amfiteatru w rez. Kadzielnia), 6. Utworzenie Ogrodu Botanicznego na Karczówce; 7. Budowa trasy ekspresowej S-7, S-74 i przebudowa drogi krajowej nr 73 oraz budowa platformy logistycznej przy skrzyżowaniu dróg nr 7 i 74; 8. Utworzenie węzła intermodalnego z funkcjami komercyjnymi na terenie dworców PKP i PKS; 9. Budowa połączeń układu kolejowego Kielce z CMK (Włoszczowa);

	<ul style="list-style-type: none"> 10. Rozwój zespołu placówek usług zdrowia na Czarnowie (Wojewódzki Szpital Zespolony, Świętokrzyskie Centrum Onkologii, Centrum Krwiodawstwa, Centrum Ratownictwa Medycznego); 11. Budowa lotniska sanitarnego i lądowiska dla śmigłowców w powiązaniu z Centrum Ratownictwa Medycznego; 12. Realizacja systemu parkingów dla samochodów ciężarowych na obrzeżach miasta; 13. Utworzenie Kieleckiego Inkubatora Technologicznego (Przedsiębiorczości); 14. Utworzenie Centrum Usług Biurowych „Wrzosowa” (w tym wytwarzanie produktów wysokich technologii); 15. Utworzenie pasma obiektów użyteczności publicznej po wsch. stronie ul. Warszawskiej (Politechnika, banki, Sąd Rejonowy); 16. Utworzenie pasma zabudowy o funkcjach metropolitalnych wzdłuż projektowanej ul. Świętokrzyskiej (Skanska, Akademia Świętokrzyska); 17. Budowa zespołu obiektów sportowych w południowej części Kielc (stadion piłkarski, lekkoatletyczny, wielofunkcyjna hala sportowa, kryta pływalnia i lodowisko); 18. Rozbudowa Centrum Sportów Zimowych w Kielcach; 19. Budowa budynku Filharmonii Świętokrzyskiej (ul. Głowackiego/Żeromskiego); 20. Budowa regionalnego ośrodka telewizji; 21. Adaptacja budynku zespołu powięziennego (ul. Zamkowa) na funkcje wystawiennicze i artystyczne oraz budowa (przebudowa) budynku BWA (ul. Leśna) na potrzeby galerii sztuki współczesnej; 22. Budowa zbiornika retencyjnego na rz. Silnicy w rejonie ul. Witosy i Karczunek; 23. Rozbudowa i modernizacja komunalnej oczyszczalni ścieków w Sitkówce.
Chęciny	1. Budowa zbiornika wodnego Chęciny
Chmielnik	<ul style="list-style-type: none"> 1. Składowisko odpadów w Przededworzu 2. Budowa lotniska w m. Grabowiec (Morawica/Chmielnik) 3. Budowa obwodnic w Piotrkowicach i Chmielniku 4. Powstanie baz przeładunkowych przy linii kolejowej LHS
Daleszyce	<ul style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa rynku w Daleszycach 2. Utworzenie centrum kulturalno-turystyczno-informacyjnego w Domu Ludowym w Daleszycach 3. Utworzenie Centrum Rekreacyjno-Turystycznego w Borkowie 4. Odbudowa zbiornika Borków - 35,7 ha 5. Budowa zbiornika Danków - 48 ha 6. Budowa obwodnicy Daleszyc i Sukowa
Górno	<ul style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie terenów wokół zalewu w Cedzynie 2. Budowa drogi ekspresowej S-74 przez gminę Górno 3. Budowa wyciągu narciarskiego w Krajnie i w Bęczkowie wraz z drogami dojazdowymi
Lopuszno	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa zbiornika Wierna – 80 ha 2. Budowa i rozbudowa dróg wojewódzkich
Małogoszcz	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa obwodnicy dla miasta Małogoszcz 2. Rewitalizacja obszaru miasta Małogoszcz 3. Budowa zbiornika wodnego Chęciny
Masłów	1. Remont dworku Żeromskiego w Ciekotach
Miedziana Góra	<ul style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa drogi krajowej nr 74 2. Budowa drugiego pasma obwodnicy Kielc w ciągu drogi krajowej nr 7 3. Przebudowa Toru Wyścigowego „Miedziana Góra” wraz z infrastrukturą towarzyszącą 4. Renowacja i rekonstrukcja Zakładu Wielkopieczowego w Bobrzy 5. Budowa tras narciarskich wraz z obiektami towarzyszącymi w Tumlinie
Mniów	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa muzeum i parku etnograficznego w m. Gliniany Las 2. Budowa wyciągów narciarskich 3. Remont drogi nr 74, obwodnica Mniowa 4. Budowa zbiornika wodnego „Wilcza Góra” 62 ha
Morawica	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa lotniska 2. Budowa obwodnicy Morawicy na drodze nr 73 (8 km) 3. Modernizacja drogi wojewódzkiej nr 736 4. Budowa krytej pływalni w Morawicy
Piekoszów	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa zb. na Bobrzy w m. Górki Szczukowskie 2. Piekoszowski Park Przemysłowy(teren po planowanym lotnisku)
Sitkówka Nowiny	<ul style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa skrzyżowania dr wojewódzkiej powiatowej i gminnej w m. Zgórsko 2. Przebudowa skrzyżowania w m. Słowik
Strawczyn	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa centrum sportowo-rekreacyjnego w Strawczynku 2. Budowa wyciągu narciarskiego
Zagnańsk	<ul style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja drogi wojewódzkiej 2. Udział w projekcie „Kompleksowa ochrona wód podziemnych aglomeracji Kielce”

Tabela nr 8. Podstawowe problemy przestrzenne w gminach.

Lp.	Gmina	Podstawowe problemy przestrzenne w gminie
1.	Chęciny	1. Brak obszarów uzbrojonych z przeznaczeniem pod inwestycje
2.	Chmielnik	1. Możliwość realizacji inwestycji przy drogach krajowych i wojewódzkich przebiegających przez obszar gminy
3.	Daleszyce	1. Brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (obecnie są opracowywane zmiany „Studium” i planów

		miejscowych)
4.	Górno	1. Uchwalenie nowego planu zagospodarowania przestrzennego 2. Konieczność wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową i usługi związane z rekreacją (w latach 2010-13)
5.	Łączna	1. Aktualizacja planu zagospodarowania przestrzennego
6.	Łopuszno	1. Niewykorzystane możliwości rozwoju turystyki na obszarze gminy
7.	Małogoszcz	1. Występowanie obszarów i terenów górniczych od złóż surowców mineralnych
8.	Masłów	brak
9.	Miedziana Góra	1. Zmiana przebiegu drogi krajowej nr 74 2. Budowa drugiego pasma obwodnicy Kielc w ciągu drogi nr 7
10.	Mniów	1. Zmiana przebiegu obwodnicy w Mniowie 2. Wyznaczanie dużych terenów pod inwestycje lub mieszkalnictwo, skumulowanych na jednym obszarze oraz ich uzbrojenie
11.	Morawica	1. Zmniejszenie strefy ochronnej magazynu materiałów wybuchowych w Morawicy 2. Likwidacja rezerwy terenu pod obwodnicę Morawicy w kierunku Pińczowa 3. Skablowanie linii wysokiego napięcia 110 kV przebiegającej przez tereny przemysłowe w Bilczy (obecny stan ogranicza zabudowę)
12.	Piekoszów	1. Kanalizacja terenów nieskanalizowanych i budowa oczyszczalni ścieków w m. Wesola 2. Wyznaczanie terenów budowlanych 3. Nadmierne rozproszenie zabudowy 4. Rozwiązanie problemów komunikacji (drogi ponadlokalne)
13.	Sitkówka Nowiny	1. Budowa obwodnicy Kielc Zagrody-Posłowice (w planie miejscowym zablokowany jest teren pod ta obwodnicę, konieczne jest wyjaśnienie czy ta inwestycja będzie realizowana)
14.	Sobków	1. Opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego
15.	Strawczyn	brak
16.	Zagnańsk	1. Wyznaczanie nowych terenów mieszkaniowych i pod usługi i przemysł w rejonie drogi krajowej nr 7

Stanowisko samorządu miasta Kielc

Równoległe z ankietami do gmin zostało wysłane pismo do Prezydenta Miasta Kielce z prośbą o przekazanie uwag i propozycji do przedmiotowego opracowania. Nadesłane w odpowiedzi wnioski dotyczyły: delimitacji granic obszaru centralnego metropolii, głównych zasad i kierunków zagospodarowania przestrzennego na tym terenie, rozwijania funkcji przyczyniających się do wzmocnienia intensyfikacji procesu metropolizacji, terenów i obiektów predysponowanych do rozwoju funkcji metropolitalnych, najpilniejszych działań strategicznych do roku 2015 oraz określenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które powinny być włączone w wojewódzki system finansowania.

W ocenie władz miasta kształtowanie się funkcji metropolitalnych Kielc (zmiana funkcji miasta z ośrodka przemysłowego na administracyjno-usługowy) datuje się na początek lat 90. Funkcje te są generowane m.in. przez: dynamicznie rozwijający się ośrodek targowy, rozwój szkolnictwa wyższego i sektora instytucji finansowych, instytucje administracyjne, dobrze rozwiniętą sieć handlu i usług, obecność instytucji i jednostek sektora wsparcia biznesu, obecność koncernów międzynarodowych, rozwijającą się kulturę, silny sektor medialny i usług poligraficznych, dobrze rozwiniętą bazę sportową oraz silne relacje między miastem Kielce i gminami sąsiednimi. Strategia rozwoju miasta ukierunkowana jest na wzmocnienie rozwoju funkcji metropolitalnych. W porównaniu do innych metropolii obszar Kielc odstają przede wszystkim w: niekorzystnych trendach demograficznych (także w prognozach), niedostatecznie funkcjonujących krajowych i europejskich połączeniach komunikacyjnych, niskiej innowacyjności technologicznej, małej ilości przedstawicielstw międzynarodowych i wyspecjalizowanych usług kongresowych.

W sierpniu 2005 roku Starosta Powiatu Kieleckiego, Prezydent Miasta Kielce oraz Burmistrzowie i Wójtowie gmin sąsiadujących z Kielcami (Chęciny, Daleszyce, Górno, Masłów, Miedziana Góra, Morawica, Piekoszów, Sitkówka Nowiny, Strawczyn i Zagnańsk) podpisali „Deklarację współpracy na rzecz aktywizacji Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego”. Ww. gminy tworzą koncentryczny obszar o powierzchni 1200 km² i promieniu ok. 20 km. Zamieszkuje go ok. 300 tys. ludności. Obszar ten został wyznaczony nie w oparciu o kryteria ilościowe, ale jakościowe. Pod uwagę wzięto istniejące związki i relacje funkcjonalne, w tym m.in.: podróże mieszkańców na trasie praca — dom —

wypoczynek, wskaźniki ruchu budowlanego, działalność gospodarczą, strukturę demograficzną, procesy osadnicze i zjawiska suburbanizacji.

Ustalono konieczność współpracy na rzecz dalszego rozwoju Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego, w szczególności w zakresie wspólnych przedsięwzięć infrastrukturalnych oraz podjęcia działań mających na celu wpisanie KOM do krajowych i wojewódzkich dokumentów strategicznych i krajowych. Współpraca ma również dotyczyć: koordynacji polityki przestrzennej, utworzenia spójnego i sprawnego układu komunikacyjnego, równomiernego rozwoju funkcji przemysłowych, osadniczych i turystycznych oraz wspólnych, dużych projektów z wykorzystaniem środków UE. Za istotne uznano również ochronę środowiska przyrodniczego oraz wzmacnianie regionalnej tożsamości kulturowej.

Za największą barierę i zagrożenie rozwoju KOM uznano niewystarczające zewnętrzne powiązania komunikacyjne z innymi krajowymi i europejskimi ośrodkami metropolitalnymi oraz niewydolność wewnętrzną układu komunikacyjnego. Do innych problemów można zaliczyć:

- ustalenie trasy drogi S-74 w rejonie Kielc;
- ustalenie przebiegu drogi nr 73 (tzw. wschodnia obwodnica miasta);
- zarezerwowanie terenów pod budowę i rozwój Regionalnego Portu Lotniczego w Obicach oraz skomunikowanie go z drogami krajowymi (nr 7, nr 74 i nr 73);
- zarezerwowanie korytarza dla rozbudowy ciągu drogi krajowej nr 46;
- konieczność kontroli planistycznej procesów „ucieczki” osadnictwa (funkcji mieszkaniowej) na peryferie;
- niekontrolowana suburbanizacja terenów podmiejskich (funkcje magazynowo-składowe, handlowe, obsługa komunikacji i in.) skutkująca powstaniem, zwłaszcza na trasach wylotowych z miasta, aktywnych gospodarczo terenów, ale zdewastowanych przestrzennie i krajobrazowo.

Celem dalszego rozwoju KOM jest osiągnięcie jednolitej struktury funkcjonalno-przestrzennej przy stabilizacji i wzroście jakościowym centrum (miasta rdzeniowego) w powiązaniu ze wzbudzeniem aktywności peryferii (pierścienia). Poszczególne funkcje metropolitalne powinny być strefowane. W mieście rdzeniowym powinien następować dalszy rozwój funkcji związanych ze:

- strefą zarządzania (administracja, organizacje ponadregionalne, centrale i zarządy firm);
- strefą obsługi finansowej (banki, ubezpieczenia, pośrednictwo finansowe);
- strefą usług o wysokim standardzie;
- strefą badań, innowacji i twórczości (uczelnie wyższe, instytucje naukowe, centra kultury, inkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczne);
- strefą wydarzeń (ośrodki kongresowe, ośrodki i wydarzenia kulturalno-sportowe).

W pierścieniu otaczającym powinien następować rozwój funkcji związanych ze strefą gościnną (ośrodki i atrakcje turystyczno-sportowe, obszary rekreacyjne, obszary mieszkalnictwa o wysokim standardzie, hotele i obiekty gastronomii) oraz strefą usług i handlu. W całym obszarze powinien nastąpić rozwój strefy infrastruktury (węzły transportowe, MOP-y, telekomunikacja, media) oraz strefy symboli (charakterystyczne niepowtarzalne obiekty i struktury przestrzenne).

Samorząd miasta do terenów i obiektów predysponowanych do rozwoju funkcji metropolitalnych (ważniejsze centra aktywności) zaliczył w pierwszej kolejności:

- regionalny Port Lotniczy w Obicach (gm. Morawica/Chmielnik);
- targi Kielce z towarzyszącą infrastrukturą komunikacyjną;
- tereny Akademii Świętokrzyskiej i innych uczelni, planowany campus akademicki;
- zabytkowe śródmieście Kielc z zespołem obiektów o funkcjach metropolitalnych (planowana rewitalizacja, zmiana profilu funkcjonalnego, rozbudowa strefy ruchu uspokojonego, ekspozycja walorów kulturowych i krajobrazu miejskiego, nasycenie funkcjami kultury, gastronomii, turystyki i mieszkalnictwa);

- zespół dworców PKP i PKS, planowany węzeł intermodalny z funkcjami komercyjnymi;
- planowany inkubator przedsiębiorczości w Kielcach;
- rezerwat Kadzielnia i Wietrznia (rozbudowa Amfiteatru i budowa Centrum Geoedukacji);
- planowany Ogród Botaniczny na Kraczuwce;
- zespół obiektów sportowych w południowej części Kielc (stadion piłkarski, lekkoatletyczny, wielofunkcyjna hala sportowa, kryta pływalnia i lodowisko);
- pasmo zabudowy o funkcjach metropolitalnych wzdłuż projektowanej ul. Świętokrzyskiej (Skanska, Akademia Świętokrzyska);
- zespół placówek usług zdrowia na Czarnowie (Wojewódzki Szpital Zespolony, Świętokrzyskie Centrum Onkologii, Centrum Krwiodawstwa, Centrum Ratownictwa Medycznego i in.);
- planowane Centrum usług Biurowych „Wrzosowa”, w tym wytwarzanie produktów w procesach wysokich technologii;
- pasmo obiektów użyteczności publicznej po wsch. stronie ul. Warszawskiej (Politechnika, banki, Sąd Rejonowy);
- zespół zalewu kieleckiego wraz z pasmem planowanej zabudowy na ul. Klonowej;
- wielkopowierzchniowe obiekty handlowe (Markro, Tesco, Real, Castorama i in.);
- istniejące rezerваты i parki krajobrazowe oraz system terenów cennych przyrodniczo;
- system ścieżek rowerowych.

Za istotne funkcje, które przyczynią się do wzmocnienia i intensyfikacji procesu metropolizacji uznano:

- komunikację (drogowa, kolejowa, lotnicza, telekomunikacja, e-bazy danych, internet);
- funkcję targową i wystawienniczo-kongresową;
- mieszkalnictwo zbiorowe i gastronomię;
- szkolnictwo wyższe (powstanie uniwersytetu);
- naukę (w kontekście innowacji oraz wprowadzania nowych technologii);
- kulturę i rozrywkę;
- funkcje sportowe i rekreacyjne;
- turystykę „niszową”, kwalifikowaną, biznesową, weekendową, krajoznawczą, dydaktyczną i młodzieżową);
- instytucje obsługi finansowej biznesu, rozwoju przedsiębiorczości i innowacji.

Za najpilniejsze działania o charakterze strategicznym i metropolitalnym w horyzoncie czasowym do roku 2015 zostały uznane:

- budowa Regionalnego Portu Lotniczego Kielce w Obicach z towarzyszącą infrastrukturą;
- budowa trasy ekspresowej S-7, S-74 i przebudowa drogi krajowej nr 73;
- rozbudowa Targów Kielce;
- rozbudowa podstawowego układu komunikacyjnego miasta;
- utworzenie Uniwersytetu i budowa kampusu akademickiego AŚ;
- rewitalizacja śródmieścia Kielc;
- budowa i rozbudowa placówek kulturalnych;
- budowa Kieleckiego Inkubatora Technologicznego;
- Geopark Kielce, rewitalizacja terenów pokopalnianych pod potrzeby kultury, wypoczynku i edukacji, Centrum Geoedukacji w rez. Wietrznia, rozbudowa Amfiteatru w rez. Kadzielnia, Ogród Botaniczny na Kraczuwce;
- rozbudowa Centrum Sportów Zimowych w Kielcach;
- budowa ośrodka regionalnej telewizji;
- rozbudowa i modernizacja komunalnej oczyszczalni ścieków w Sitkówce.

Określono również inwestycje publiczne o znaczeniu ponadlokalnym, które powinny zostać włączone w wojewódzki system finansowania. Są to:

a) w zakresie komunikacji i infrastruktury technicznej:

- planowany Regionalny Port Lotniczy Kielce w Obicach (gm. Morawica/Chmielnik);
- realizacja dróg krajowych 7 i 74 na parametrach dróg ekspresowych;
 - przebudowa ciągu i realizacja drogi krajowej nr 73 (wyprowadzenie ruchu tranzytowego z obszaru śródmieścia — tzw. wschodnia obwodnica miasta);
 - budowa połączeń układu kolejowego Kielc z CMK (Włoszczowa);
 - budowa platformy logistycznej przy skrzyżowaniu dróg nr 7 i 74;
 - budowa lotniska sanitarnego i lądowiska dla śmigłowców w powiązaniu z Centrum Ratownictwa Medycznego;
 - realizacja systemu parkingów dla samochodów ciężarowych na obrzeżach miasta;
 - rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Sitkówce;
 - ochrona zasobów wód podziemnych na obszarach GZWP nr 417 i 418;
- b) w zakresie infrastruktury społecznej:
- budowa budynku Filharmonii Świętokrzyskiej (ul. Głowackiego/Żeromskiego);
 - budowa regionalnego ośrodka telewizji;
 - adaptacja budynku zespołu więziennego przy ul. Zamkowej na funkcje wystawiennicze i artystyczne;
 - budowa (przebudowa) budynku na potrzeby nowoczesnej, wielofunkcyjnej galerii sztuki współczesnej (BWA ul. Leśna);
 - budowa kompleksu sportowego na Pakoszu (pływalnia i lodowisko);
 - rozbudowa centrum sportów zimowych;
 - utworzenie uniwersytetu wraz z zapleczem naukowym (campus akademicki, ogród botaniczny)
- c) inne:
- budowa Kieleckiego Inkubatora Technologicznego (Przedsiębiorczości);
 - budowa zbiornika retencyjnego na rz. Silnicy w rejonie ul. Witosa i Karczunek;
 - rewitalizacja zabytkowego śródmieścia Kielc.

MOCNE I SŁABE STRONY ORAZ PODSTAWOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ SAMORZĄDÓW MIAST I GMIN ZRZESZONYCH W „KOM”

(w świetle wypowiedzi przedstawicieli samorządów lokalnych na
naradzie w sprawie metropolizacji Kielc — Urząd Miejski, luty 2006 rok)

Miasto Kielce

Mocne strony:

- położenie w bliskim sąsiedztwie największych aglomeracji krajowych;
- atrakcyjne walory przyrodniczo-krajobrazowe miasta i jego otoczenia;
- wysokiej jakości woda do celów konsumpcyjnych (rezerwy ujęć Suków — Marzysz);
- Targi „Kielce”;
- wysoki poziom rozwoju niektórych specjalizacji w lecznictwie zamkniętym (onkologia, kardiologia);
- zaawansowana rewaloryzacja centrum miasta;
- rozwiązywany problem kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych;
- niższy w porównaniu do innych obszarów metropolitalnych koszt pozyskania terenów na cele inwestycyjne.

Słabe strony:

- uciążliwa komunikacja z otoczeniem (niska przepustowość odcinków wylotowych głównych dróg, brak dostępu do autostrad drogami szybkiego ruchu);
- brak lotniska regionalnego;
- brak większych obszarowo i przygotowanych terenów pod inwestycje o znaczeniu strukturalnym;
- uciążliwy i w niewielkim tylko stopniu rozwiązany problem z odprowadzeniem i utylizacją wód opadowych;
- niewydolność wewnętrznego układu komunikacyjnego przenoszącego ruch tranzytowy, zwłaszcza odcinków dróg krajowych (odczuwalny brak wschodniego odcinka obwodnicy Kielc);
- niska pozycja Kielc i regionu świętokrzyskiego w krajowych dokumentach planistycznych;
- negatywny wizerunek miasta Kielc w opiniach zewnętrznych (przeważają stereotypy mające swe korzenie w historii);
- brak decyzji, co do realizacji planowanych tras dróg ekspresowych (jedynie budowa S-7 jest przewidziana do 2013 r.);
- ucieczka ludzi młodych — zła prognoza demograficzna;
- słaby postęp w rekultywacji terenów poprzemysłowych;
- brak pieniędzy na wykup „korytarzy drogowych”.

Co zrobić aby Kielce zaistniały na mapie gospodarczej kraju (propozycje Prezydenta Kielc)?

- Należy walczyć o najważniejsze drogi ekspresowe, zapewniające dogodne połączenie z Krajem i Europą (dotyczy to również drogi nr 73 Wiśniówka — Piaseczna Górka — Tarnów). Propozycja wspólnej presji na DDK. Konieczne jest wcześniejsze „dogadanie się”, co do przebiegu korytarzy drogowych.
- Pilna jest nowa lokalizacja lotniska, bowiem tereny lotniska sportowego w Masłowie nie nadają się na lotnisko regionalne. Należy szukać 300–400 mln. zł na wspomniany cel.
- Potrzebne jest kompleksowe rozwiązanie komunikacji wewnętrznej w obszarze metropolitalnym, aby można było skorzystać ze swych „mocnych stron”, zarówno pod względem organizacyjnym jak i technicznym. Padła propozycja prywatyzacji MPK oraz

budowy komunikacji szynowej (autobus szynowy z wykorzystaniem torów istniejących, można pomyśleć o połączeniu z Buskiem).

- Ważnym zagadnieniem jest rozwój turystyki oraz sportu i rekreacji. W zakresie sportu Kielce „stawiają” na sporty wodne, sporty zimowe, sporty motorowe (np. trasa krosowa dla motocykli), natomiast aktywizacja turystyki to: utworzenie geoparku (z wykorzystaniem wszystkich miejsc atrakcyjnych geologicznie i krajobrazowo nie tylko na terenie Kielc), rozwój ścieżek rowerowych, bazy hotelowo-gastronomicznej itp.
- Opracowanie wspólnej oferty terenów inwestycyjnych (pod inwestycje kluczowe dla całego obszaru) — problem niezwykle istotny,
- Na zakończenie padło pytanie ważne dla przyszłej metropolizacji: czego oczekują gminy od miasta Kielce w zakresie rozwoju wzajemnych powiązań?

Gmina Masłów

Mocne strony:

- wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe (warunki do rozwoju agroturystyki, turystyki i rekreacji nadwodnej wokół zbiornika Cedzyna, oraz turystyki krajobrazowo-geologicznej np. w oparciu o wyeksploatowane złoża „Wiśniówka Mała”, które jest niestety obecnie zasypywane);
- bogate złoża kwarcytu (eksploatowane złożo „Wiśniówka Duża” oraz stanowiące rezerwę surowcową złożo „Podwiśniówka”);
- wysoka aktywność mieszkańców (rozwój rzemiosła i niewielkie bezrobocie);
- atrakcyjne warunki osiedleńcze i możliwości pozyskania nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe;
- dogodny układ przestrzenny dróg i łatwy dojazd do Kielc;
- lokalizacja lotniska sportowego w Masłowie.

Słabe strony:

- duże zanieczyszczenie wód powierzchniowych;
- niezagospodarowane tereny przemysłowe (po przemyśle wydobywczym);
- niska świadomość ekologiczna — relatywnie niższy poziom oświaty;
- zła lokalizacja części obiektów usługowych — słaba baza gastronomiczna;
- niedorozwój funkcji przemysłowej o charakterze nieuciążliwym;
- niewystarczająca infrastruktura turystyczna (niewykorzystany potencjał turystyczny zbiornika „Cedzyna”);
- niski stopień skanalizowania (z uwagi na duży koszt budowy systemu kanalizacyjnego konieczność dofinansowania ze środków pomocowych UE);
- niski poziom zagospodarowania tras turystycznych.

Podstawowe kierunki działań samorządu w aspekcie metropolizacji:

- odnowa biologiczna rzeki Lubrzanki;
- utylizacja nieczynnego wysypiska w Barczy;
- zagospodarowanie „zachodniego brzegu” Cedzyny;
- rozwój funkcji rekreacyjnych lotniska „Masłów”;
- rozwiązanie problemu niedoboru dróg lokalnych;
- rozwój instytucji wspomagania biznesu.

Za główne kierunki działań uznaje się; kanalizację, gazyfikację i rozwój lotniska sportowego.

Podsumowanie Prezydenta Kielc:

- sąsiedztwo Kielc wpływa na rozwój gminy;

- najważniejszym wspólnym problemem jest uzgodnienie przebiegu dróg: ekspresowej S 74 i krajowej nr 73 (Wiśniówka — Tarnów), należy również przewidywać drogę S 46 (Lublin — Kielce — Częstochowa — Opole).

Gmina Sitkówka Nowiny

Mocne strony:

- położenie między Kielcami i Chęcunami (dla wykorzystania walorów położenia nieodzowna jest współpraca między tymi samorządami);
- cenne walory przyrodniczo-rekreacyjne, które można wspólnie wykorzystać (w okresie przedwojennym Słowik i tereny nad Bobrzą były głównym miejscem rekreacji mieszkańców Kielc);
- rozwinięty przemysł wydobywczo-przetwórczy surowców skalnych;
- dynamiczny rozwój drobnego rzemiosła;
- gmina posiada atrakcyjny „Park kultury sportu i rekreacji”, który jest rozbudowywany;
- pozytywnie ocenia się organizację wspólnej sieci kanalizacyjnej z Kielcami (wspólna przepompownia ścieków);
- nowe tereny budowlane, pod budownictwo mieszkaniowe i usługowe (ważniejsze to: Zgórsko — 7 ha, i od strony Morawicy duże osiedle mieszkaniowe budowane przez „Echo – Inwestment);
- gmina ma duże atrakcje geologiczne (wg. pracownika gminy geologia jest dużą, wspólną atrakcją i trzeba to wyeksponować w planie).

Słabe strony:

- słaba jakość dróg powiatowych (waży to niekiedy na decyzjach inwestorów);
- wąskie gardło komunikacyjne na Słowiku (konieczny przejazd drogowy pod torami);
- bardzo pilna jest przebudowa skrzyżowania w Zgórsku, które jest mało sprawne i wysoce niebezpieczne (jest już plan realizacyjny, którego wdrożenie przewidywane jest w przyszłym roku);
- brak decyzji co do budowy zbiornika „Chęciny” stawia pod znakiem zapytania dalsze utrzymywanie terenów pod magistralę wodną dla Kielc (przewidywaną wzdłuż trasy E 7), są silne naciski mieszkańców na likwidację tej rezerwy terenów;
- potrzebny jest jasno określony plan przebudowy wysypiska w Promniku;
- nierozwiązany problem niskiej czystości wód rzeki Bobrzy, której środkowy odcinek (począwszy od Białogonu) przepływa przez gminę, stwarza to ograniczenie dla planowanej budowy zbiornika wodnego małej retencji „Trzcianki”;
- niezbyt duże walory dziedzictwa kulturowego (pominięto naszym zdaniem mającą specyficzne cechy lokalne, przedwojenną drewnianą zabudowę pensjonatową w Słowiku i Zgórsku, która warto chronić i rozwijać).

Główne kierunki działań (poza wcześniej sygnalizowanymi):

- gazyfikacja gminy (wspólnie z innymi gminami i miastem Kielce);
- budowa nowych ścieżek rowerowych (np. w kierunku Kielc i Chęciny);
- usprawnienie komunikacji z Kielcami i innymi gminami;
- przywrócenie czystości rzeki Bobrzy (jako działanie wspólne).

Podsumowanie Prezydenta Kielc:

- brak identyfikacji walorów turystycznych;
- wspólny przebieg ścieżek rowerowych można rozstrzygnąć w planie obszaru metropolitalnego;
- wspólna powinna być również gospodarka odpadami.

Gmina Górno

Mocne strony:

- ciekawe walory turystyczno-krajobrazowe, zwłaszcza północnej części gminy (rejon turystyczny Krajno — Bęczków);
- sypialnia dla Kielc (rejon mieszkaniowy Cedzyna — Górno);
- atrakcyjne tereny wschodniego obrzeż zbiornika „Cedzyna” i wzdłuż drogi nr 74;
- dynamiczny przyrost ludności (w ostatnich latach napłynęło 13 tys. mieszkańców?);
- 100% zwodociągowania;
- istniejący, prywatny wyciąg narciarski (w Krajinie Zagórzu — „Kraiński Grzbiet”);
- duże inwestycje w oświatę;
- dość dobra sieć dróg wewnętrznych (skorzystano z programu SAPARD).

Słabe strony:

- korytarz drogi S 74 (musi być to rozwiązane pod względem wykupu i zapewnienia drożności);
- pogarszające się warunki dojazdu do Kielc i przejazdu w kierunku Sandomierza obecną drogą krajową nr 74;
- brak odpowiedniego systemu oczyszczanie ścieków komunalnych;
- trudności z budową nowych wyciągów narciarskich (Bęczków — „Radostowa” — brak zgody mieszkańców).

Główne kierunki działań:

- zagospodarowanie wschodniego obrzeża zbiornika Cedzyna (oświetlenie);
- rozwój funkcji hotelarskiej (gmina posiada trzy duże hotele a trzy dalsze będą budowane w tym hotel „Kolportera” na 200 miejsc);
- uzbrojenie nowych terenów budowlanych.

Podsumowanie Prezydenta Kielc:

- należy wspólnie ustalić przebieg drogi nr 74.

Gmina Daleszyce

Główne cechy gminy — największy obszar wśród gmin metropolitalnych, duża lesistość, niskie zaludnienie.

Mocne strony:

- gmina turystyczno-rolnicza (sąsiedztwo Kielc ułatwia zbyt artykułów rolnych i wypoczynek sobotnio-niedzielny, rozwija się agroturystyka, która jest dość prężnym kierunkiem rozwoju);
- należy odnotować dużą inicjatywę mieszkańców w dziedzinie turystyki;
- obserwuje się rosnące zainteresowanie kupnem dziełek budowlanych przez mieszkańców Kielc, dużo jest też przybyszów z zewnątrz, głównie ze stolicy województwa, powstaje sypialnia dla Kielc.
- gmina posiada tereny pod przemysł nieuciążliwy;
- trzy duże oczyszczalnie: Daleszyce, Komórki, Marzysz.

Słabe strony:

- słaba jeszcze nawierzchnia niektórych dróg;
- kłopoty z zasilaniem elektroenergetycznym (słaba sieć wiejska i transformatory w niektórych wsiach);
- słabe gleby (w niektórych wsiach możliwy rozwój rolnictwa ekologicznego);
- niski poziom rozwoju „smolbiznesu”;
- brak oferty pracy dla młodych ludzi;
- niewystarczająca promocja gminy, mimo znacznych już środków na te cele;
- duże bezrobocie i patologie społeczne.

Szanse rozwoju:

- turystyka i agroturystyka;
- usługi i rzemiosło.

Zagrożenia:

- konkurencja ze strony gmin ościennych;
- brak planu rozwoju całego regionu.

Potencjalne płaszczyzny współpracy

- współpraca na płaszczyźnie promocji;
- tworzenie miejsc pracy dla młodych ludzi;
- usprawnienie komunikacji z Kielcami;

Podsumowanie Prezydenta Kielc:

- brak identyfikacji miejsc do zwiedzania (co nie służy rozwojowi turystyki);
- dobrze byłoby wskazać obszary (wsie) ciężące do Kielc, które posiadają funkcje mieszkaniową;
- bardzo potrzebne jest wskazanie terenów pod inwestycje przemysłowe (większe obszarowo), w odpowiedzi gmina wskazała kompleks terenów w Niwach Daleszyckich.

Miasto i gmina Chęciny

Mocne strony:

- atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazowa (zamek, jaskinia „Raj”, cenna przyroda — 85% gminy położone jest w Chęcińskim-Kielecko Parku Krajobrazowym, rezerwaty przyrody);
- dobra dostępność komunikacyjna do strefy centralnej;
- duża aktywność społeczna (realizacja programu „Lider +”);
- znaczne zainteresowanie osiedlaniem się mieszkańców Kielc;
- zbiorniki wodne: Bolmin, Lipowica.

Słabe strony:

- słaba infrastruktura turystyczna i otoczenie funkcji turystycznej (hotele, motele, gospodarka odpadami, zagrożenia środowiska przyrodniczego);
- duże bezrobocie;
- zły stan czystości wód;
- brak decyzji, co do dalszych losów zbiornika „Chęciny”;
- patologie społeczne;
- brak bazy kulturalnej;
- odpływ ludzi młodych;
- dewastacja krajobrazu spowodowana lokalną eksploatacją surowców mineralnych.

Główne kierunki działań

- władze miasta i gminy dostrzegają potencjalne korzyści, jakie przyniosłby zbiornik „Chęciny” i chciałyby rozwijać funkcję turystyczną we oparciu o tą inwestycję;
- stawiają również na agroturystykę i rozwój drobnej przedsiębiorczości;
- modernizacja dróg;
- budowa centrum logistycznego Poczty Polskiej w sąsiedztwie chęcińskiego węzła komunikacyjnego (największa inwestycja PP w województwie, posiadająca charakter publiczny);
- znaczny zakres budownictwa pensjonatowego (na cele te przeznaczono ok. 50 ha);
- dynamiczny rozwój funkcji mieszkaniowej (największe powierzchniowo tereny pod tego rodzaju budownictwo są zlokalizowane między obwodnicą do Małogoszczy a Górą Zelejową — ok. 70 ha);
- planowany wyciąg narciarski na Górę Rzepkę (istniejący rezerwat?).

Podsumowanie Prezydenta Kielc:

- gmina wnosi do „wspólnych zasobów” obszaru metropolitalnego dobre warunki do rozwoju turystyki i mieszkalnictwa oraz usług (w tym ponadlokalnych);
- zbyt mało jest terenów pod większe powierzchniowo inwestycje produkcyjne (np. nieuciążliwy przemysł, logistyka itp.);
- wspólnym problemem są nierozwiązane sprawy komunikacyjne.

Miedziana Góra

Mocne strony:

- wybitne walory krajobrazu górskiego, zwłaszcza północnej części gminy;
- cenne zabytki techniki przemysłowej, które po odtworzeniu i udostępnieniu mogą być atrakcją turystyczną (obecnie realizowany jest program wspólnie z gm. Strawczyn i przy udziale środków pomocowych UE — ok. 4000 EU — „renowacji i udostępnienia turystycznego zabytkowego muru oporowego w Bobrzy”, który jest jedynym z najlepiej zachowanych w Polsce zabytków dawnej techniki przemysłowej, w czasach staszycowskich stanowił zabezpieczenie dolnego poziomu największego na tych terenach zakładu wielkopieczowego — 5 pieców do wytopu rud metali — opartego o napęd wodny, którego ruiny zachowały się do dziś, docelowe odtworzenie tego obiektu wywołane jest inicjatywę oddolną dyrektora szkoły w Ćmińsku i byłoby dużą atrakcją turystyczną w województwie — godną szerokiego wsparcia);
- wszystkie wsie zwodociągowane;
- tereny pod przemysł w rejonie węzła drogowego (ok. 350 ha — dobrze usytuowane, ale silnie rozdrobnione i głównie własność prywatna).

Słabe strony:

- niewystarczająca baza noclegowa i gastronomiczna (mimo pewnych osiągnięć);
- brak kanalizacji (bariera kanalizacyjna);
- nie odpowiadający obecnym potrzebom gminy przebieg projektowanej drogi S 74 (należy przesunąć korytarz przebiegu tej drogi na odcinku od węzła drogowego w Niewachlowie za tereny zabudowy);
- niepełna gazyfikacja (tylko wsie południowe).

Główne kierunki działań:

- gmina stawia na rozwój: mieszkalnictwa, turystyki, sportu i rekreacji oraz drobnej i średniej przedsiębiorczości;
- rekreacja i sport (zagospodarowania dwóch dużych terenów pod usługi sportu i rekreacji; Toru Samochodowego w Miedzianej Górze i terenów rozwoju sportów zimowych (wyciągu narciarskiego Tumlin — Wykień i skoczni narciarskiej w Miedzianej Górze);
- restytucja muru oporowego w Bobrzy;
- budowa 3 zbiorników małej retencji: Sufraganiec, Wilcza Góra, zbiornik przy TSMG;
- kemping przy „Torze...” (inicjatywa gminy realna po przesunięciu korytarza przebiegu drogi);
- rozwój ścieżek rowerowych.

Podsumowanie Prezydenta Kielc:

- rozwój toru samochodowego należącego do Automobilklubu Kieleckiego jest bardzo ważny dla Kielc i regionu (przy zmianie przebiegu drogi S-74 możliwe jest powiększenie Toru);
- cenna jest inicjatywa odtworzenie zabytków techniki przemysłowej;
- gmina staje się sypialnią Kielc liczy jednak na miejsca pracy w ośrodku wojewódzkim.

Gmina Morawica

Mocne strony:

- bliskie sąsiedztwo Kielc;
- duże zainteresowanie zabudowa mieszkaniową, zarówno wolnostojącą jak i typu osiedlowego;
- dobrze funkcjonujący samorząd gminny, gmina zwycięża w licznych konkursach;
- gmina posiada rozległe tereny inwestycyjne pod rozwój wszystkich funkcji (np. w Bilczy są uzbrojone tereny przemysłowe o pow. 35 ha);
- kończony obecnie plan zagospodarowania przestrzennego całej gminy (uchwalenie przewidziane pod koniec roku);
- rozwiązane kwestie wodociągowania całej gminy i kanalizacji znacznej jej części;
- opracowana dokumentacja gazyfikacji całej gminy (przewidująca budowę głównej stacji redukcyjnej w Bieleckich Młynach — projekt obejmuje również Trzuskawicę);
- dogodne warunki lokalizacji lotniska regionalnego w rejonie Obic.

Słabe strony:

- uciążliwy dojazd do Kielc z uwagi na wyczerpującą się przepustowość drogi krajowej nr 73 (droga ta posiada koncepcję modernizacji uwzględnioną w opracowywanym planie miejscowym);
- drogi stanowią największy problem gminy (dotyczy to, zarówno jakości nawierzchni dróg istniejących, jak i potrzeby budowy nowych odcinków dróg lokalnych);
- brak bazy sportowej;
- brak ścieżek rowerowych;
- znaczne zagrożenie powodzią.

Gmina Zagnańsk

Perspektywy rozwoju:

- głównymi funkcjami gminy będą rekreacja i turystyka oraz mieszkalnictwo;
- sypialnia i alternatywa wypoczynku sobotnio-niedzielnego dla mieszkańców Kielc;
- duży popyt na działki budowlane (rozległe tereny przeznaczone pod zabudowę);
- rozwój turystyki i agroturystyki.

Mocne strony:

- urzekający krajobraz, piękna przyroda i liczne atrakcje turystyczne, w tym o znaczeniu krajowym (cztery rezerваты przyrody, liczne pomniki przyrody, użytek ekologiczny);
- gmina posiada 7 zbiorników wodnych (ostatnio uruchomiony zbiornik „Umer” o powierzchni ok. 7 ha), niewątpliwą atrakcją jest dąb „Bartek” znany w całej Polsce pomnik przyrody utworzony w 1952 r. oraz ruiny wielkiego pieca hutniczego w Samsonowie;
- planowane wspólnie z Miedzianą Górą ścieżki rowerowe;
- duże ujęcia wód głębszych dla Kielc i sąsiednich gmin;
- 5 szlaków turystycznych, trzy ścieżki dydaktyczne, dwie trasy rowerowe, szlak konny górskiej turystyki jeździeckiej, piękne lasy (na bazie których utworzony został leśny kompleks promocyjny „Puszcza Świętokrzyska) to główny (poza uprzednio wymienionymi atrakcjami) potencjał turystyczny gminy;
- siedziba Nadleśnictwa Zagnańsk oraz Technikum Leśnego w Zagnańsku;
- główne tereny inwestycyjne: Chrusty, Wrzosa, Zachełmie;
- lokalna grupa działania „Dorzecze Bobrzy” utworzona w oparciu o program „Lider”, grupa zrzesza 4 gminy, zaś cele działania jest rozwój turystyki i aktywizacja lokalnej społeczności.

Słabe strony:

- słaba jakość gminnego układu dróg;

- nierozwiązany problem kanalizacji mimo znacznego postępu (30% skanalizowania);
- niedobory infrastruktury społecznej (jest postęp ale potrzeby są ciągle duże);
- liczne ograniczenia prawne w zakresie możliwości lokalizacji zabudowy;
- brak możliwości lokalizacji przemysłu.

Gmina Strawczyn

Mocne strony:

- gmina położona jest w odległości ok. 20 km od Kielc przy trasie Kielce — Częstochowa;
- główną płaszczyzną współpracy z Kielcami jest zagospodarowanie odpadów przeważającej części gmin KOM przez międzygminne wysypisko w Promniku gm. Strawczyn (gmina posiada plan modernizacji i rozbudowy wysypiska, który przewiduje m.in. „wejście” na nowe tereny);
- Muzeum Henryka Sienkiewicza z zabytkowym parkiem w Oblęgorku;
- duże walory krajobrazowe, zwłaszcza północnej części gminy;
- bardzo dobre warunki do rozwoju turystyki rowerowej i pieszej;
- dynamiczny rozwój terenów budowlanych (głównie pod budownictwo mieszkaniowe);
- planowane 3 nowe zbiorniki wodne (Strawczyn, Strawczynek i Ruda — rozpoczęto wykup gruntów);
- nowy ośrodek sportowo-rekreacyjny w budowie (na dokończenie brakuje pieniędzy);
- gmina posiada program rozwoju turystyki i promocji turystycznej;
- nowo zrealizowany Dom Pomocy Społecznej w Rudzie Strawczyńskiej;
- ciekawe obiekty zabytkowe (poza muzeum w Oblęgorku), które nadają się do udostępnienia turystycznego: kościół w Chełmcach, pozostałości zakładu przemysłowego w Kuźniakach.

Słabe strony:

- brak zasilania w gaz sieciowy (do gazyfikacji gminy trudno przekonać Zakłady Gazownicze, gdyż nie ma możliwości technicznych przesylu gazu przez Miedzianą Górę);
- wysoce niewystarczający zakres kanalizacji;
- niezbyt dobry stan dróg gminnych, zwłaszcza mających znaczenie turystyczne oraz brak parkingów.

Kierunki działań:

- budowa ośrodek sportowo-rekreacyjnego (gmina nie posiadała jeszcze zabezpieczenia finansowego);
- zagospodarowanie dużych powierzchniowo terenów mieszkaniowych;
- rozbudowa i modernizacja sieci dróg gminnych;
- kanalizacja (w tym rozbudowa oczyszczalni gminnej w Strawczynie);
- budowa parkingów i zagospodarowanie punktów widokowych;
- wypromowanie cyklicznej imprezy kulturalnej będącej wizytówką gminy.

Gmina Piekoszów

Mocne strony

- miejscowość gminna położona jest zaledwie 12 km od centrum Kielc;
- wybitne atrakcje przyrodnicze i kulturowe, których zagospodarowanie i szersze udostępnienie turystyczne może znacząco podnieść atrakcyjność inwestycyjną całego obszaru metropolitalnego:
 - Jaskinia Cholesiowa — łącząca się korytarzem długości 3.670 m. z Jaskinią Jaworznicą w paśmie Zgórskim (jest to, poza Tatrami, najdłuższa jaskinia w Polsce z podziemnym jeziorem);
 - znajdujące się w dobrym stanie ruiny pałacu Tarłów w Podzamczu Piekoszowskim, które po zagospodarowaniu (wspólnie z realizowanymi w sąsiedztwie zamierzeniami

- komercyjnymi: jak pole golfowe, ogród botaniczny) będą tworzyć atrakcyjny obszar turystyczny;
- projektowany wspólnie z gminą Łopuszno zbiornik wodny „Wierna”, który zaktywizuje funkcje turystyczną w zachodniej części gminy (wykupiono 60% gruntów);
 - możliwości rozwoju i zagospodarowania wspólnie z gminami; Miedziana Góra i Strawczyn parku dawnej kultury przemysłowej w rejonie środkowej Bobrzy;
 - kultywowana sztuka i tradycje ludowe (znane zespoły ludowe: „Wierna rzeka” i „Piekoszowianie”).
 - Sanktuarium Maryjne w Piekoszowie;
 - atrakcyjne tereny budowlane:
 - 15 ha uzbrojonych i przygotowanych pod zabudowę terenów w centrum Piekoszowa;
 - 70 ha terenów w rejonie obwodnicy;
 - tereny pod budownictwo mieszkaniowe w większości wsi;
 - duża aktywność mieszkańców (powstała grupa odnowy wsi i jest już koncepcja działania);
 - otwarcie nowej trasy rowerowej: Karczówka — Piekoszów — Podzamcze Piekoszowskie;
 - projekt utworzenia „GEOPARK-BIS” polegający na promocji atrakcji turystycznych, zwłaszcza związanych z geologią. W ramach tego projektu, który finansowany będzie ze środków unijnych, możliwe będzie m.in.:
 - stworzenie podziemnej trasy turystycznej w zasypanych sztolniach góry Moczydło;
 - udostępnienie dla turystów rezerwatu Chelosiowa Jama;
 - stworzenie nowych miejsc rekreacji;
 - wytyczenie nowych szlaków rowerowych;
 - stworzenie ośrodka wspinaczkowego: Tarzania, Stokówka;
 - udostępnienie (wspólne z gminą Chęciny) jaskiń i sztolni Miedzianki;
 - starania o lokalizację zakładów mięsnych;
 - nowy dom dla niepełnosprawnych w Piekoszowie (w trakcie budowy basen);

Słabe strony:

- nienajlepszy stan dróg powiatowych;
- brak gazu (trwają starania o rozwiązanie tego problemu w ciągu najbliższych dwóch lat);
- niedobory kanalizacji (jest program i trwają realizacje odcinków sieci zbiorczej).